

Ягоди и иглика между каменните плочи

Вержиния Костова, ландшафтен архитект

Автентични, запазили типичното за българския възрожденския двор. Това може да се каже за тази градина и къщата към нея. Те са част от очарованието на родопското с. Ковачевица.

Обикновено градината на възрожденската къща има ограничени размери и е с неправилна форма. За разлика от архитектурата на сградите, където има симетрия и повтаряемост на елементите (прозорци, корнизи, стрехи), дворот е свободен и отворен, търпи промени във времето и пространството, асиметричен е. Всеки калдъръм, всяка цветна леха са оригинални и неповторими. Докато архитектурата на къщата е голяма степен дело на майстор, дворот се реализира от хората, които живеят там, развива се и се променя в зависимост от промяната на нуждите им. Настилките и комуникациите – алеите, обикновено са просто решени. Най-често пред къщата има калдъръмена или покрита с плочи площадка, която може да се подчертае с пергола с асма. Но не е задължително лозницата да е до къщата. В ковачевската градина се оформя площадка пред портата и

ЛОЗНИЦАТА Е РАЗПОЛОЖЕНА В ТАЗИ ЧАСТ на двора. Голямо значение за композицията на българския двор има портата. Чрез архитектурата и представителността ѝ българинът е искал да покаже своето самочувствие. Портите също така са били изградени според общи правила, за да имат ансамблово въздействие, погледнати откъм улицата. От двете страни на портата продължават типичните за българския възрожденски двор дувари. Градината е заобиколена с масивен каменен зид – дувар, който огражда личното пространство на собствениците и го изолира от външния свят. Тъй като теренът е наклонен, дворот е

ТЕРАСИРАН НА НЯКОЛКО НИВА, разделени едно от друго чрез подпорни стени от каменна зидария и свързани чрез стълби. На долното ниво между подпорната стена и барбекюто се оформя прятен

1. Алея от каменни плочи води до площадката пред портата. От едната страна на алеята е моравата, от другата – смесена леха от многогодишни цветя.
2. Чешмата, коритото и подпорната стена са зидани от целени камъни. Саксиите може да се разположат навсякъде.

1. Успенският за сградата е оформен от подпорната стена и пейките към нея, барбекюто в ъгъла и пейката и покрива на столбичния обектор на по-ниско ниво.
2. Портата и площадката с лозница пред нея, тъй като лозата не се развива добре в планинския климат, се предпочепа да се използват други увивни и катерливи растения, например люляка, партеноцисус, вистария

към за сядане. Пейките са зидани, а горната им част е от дървени талпи. По протежение на стената е разположена и стенна чешма. Чешмите имат привилегировано значение сред елементите на българския двор. Те може да са акценти в градината или места, около които да се оформят кътове. Обикновено имат не само практично приложение – да осигурят питейна вода, но са и важни градински архитектурни елементи. Пространството около чешмата обикновено се застила с настилка. В зависимост от големината на чешмата се монтират един или повече чучура. При възрожденските чешми чучурите се монтират на по-голяма височина – на около 90 см. Материалите, от които е направена чешмата, обикновено съответстват на стила и материалите, от които са изградени къщата, оградата, както и цялата градина. В случая и чешмата, и коритото са **ЗИДАНИ ОТ ЦЕПЕНИ КАМЪНИ**. Характерните растения за българския възрожденски двор са цветята и овощните дръвчета, както и саксиите, които през зимата се съхраняват в приземни помещения. Саксиите може да се разположат навсякъде: върху плочниците, върху подпорни стени, за акценти. Ограничената площ на двора не позволява да се използват едри растения. Голяма част от двора е покрита с трева, по периферията са посадени храсти – евонимус японика, хортензия, и многогодишни цветя – ириси, хемерокалис, седум, семпервивум, както и декоративни треви – фаларис. Цветята може да се саят в цветни лехи или в саксии, да украсяват оградата, да разнообразяват калдъръмите. В градината на Ковачевица много ефектни са ягодите, изликите и детелините, растящи между плочите на настилката. Чимширите може да се използват навсякъде – покрай алеи, като рамка на цветните лехи и т.н. В нашия случай до чешмата е оформена ефектна топка от подрязан чимшир. ■

